

POROČILO

Odbor Državnega zbora Republike Slovenije za okolje in prostor je na svoji 7. redni seji, dne 17. 11. 2005, razpravljal o **možnostih izkoriščanja vetrne energije v Sloveniji s posebnim poudarkom na gradnji vetrnih elektrarn na Volovji rebri nad Ilirsko Bistrico**. Seja se je odvijala v Informacijsko izobraževalnem središču na Mašunu pod Snežnikom.

Na seji odbora so bili prisotni predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za gospodarstvo, Agencije Republike Slovenije za okolje, Elektra Primorske, d. d., Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave, APE - Agencije za prestrukturiranje energetike, Nacionalnega inštituta za biologijo, Elektroištituta Milan Vidmar, podjetja E-Net Okolje, d.o.o., Aquarius-a, d.o.o., Elite IB, d.o.o., Občine Ilirska Bistrica, Krajevne skupnosti Knežak, Krajevne skupnosti Ilirska Bistrica, Mountain Wilderness Slovenije - Društva za ohranjanje neokrnjene gorske narave, ZEG - Zveze ekoloških gibanj Slovenije, DOPPS - Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Društva in Iniciative Gure, Društva za varstvo okolja Sežana, OO Zeleni Ilirska Bistrica, OO Zeleni Postojna, Društva za okolje, družbo, naravo in zdravje Ljubljana ter predstavniki medijev.

Člani odbora so za sejo prejeli naslednje gradivo:

§ informacijo o možnostih izkoriščanja vetrne energije v Sloveniji z vidika umeščanja vetrnih elektrarn v prostor in vplivov na okolje, ki jo je pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor dne 14. 11. 2005,

§ informacijo o električni energiji iz obnovljivih virov energije v Sloveniji, ki jo je pripravilo Ministrstvo za gospodarstvo dne 14. 11. 2005, § poročilo "Vetrne razmere v Sloveniji", ki sta ga pripravili Katedra za meteorologijo pri Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani ter Agencija Republike Slovenije za okolje v juniju 2005,

§ poročilo "Natura 2000 in problematika umeščanja vetrnih elektrarn na območju Volovja reber", ki je bilo potrjeno na seji Sekretariata Sveta za trajnostni razvoj dne 19. 11. 2004,

§ raziskovalno nalogo "Izkoriščanje vetrnega potenciala", ki jo je pripravil Raziskovalno-dokumentacijski sektor Državnega zbora Republike Slovenije dne 8. 11. 2005,

§ nekaj fotografij zgrajenih vetrnih elektrarn v Evropi.

Predsednik odbora je uvodoma pojasnil, da se želi odbor konkretnije seznaniti z uresničevanjem sprejetih obveznosti glede uvajanja obnovljivih virov energije. Tako je ta seja posvečena vetrni energiji, ena od naslednjih sej pa bo namenjena seznanitvi rabe lesne biomase za proizvodnjo energije. Slovenija se je z ratifikacijo Kjotskega protokola obvezala, da bo za 8 % zmanjšala emisije toplogrednih plinov v obdobju od 2008 - 2012 glede na izhodiščno leto 1986. Zato je večja izraba obnovljivih virov energije eden pomembnejših instrumentov za doseganje sprejetih obveznosti.

Z resolucijo o nacionalnem energetskega programu so postavljeni cilji in usmeritve ter mehanizmi nadaljnje rabe in oskrbe z energijo v Sloveniji. Predvidena je intenzivna raba obnovljivih virov energije, med katerimi je tudi vetrna energija. V resoluciji je na osnovi dotedanjih meritev vetra in meteoroloških modelov ocenjeno, da je za izkoriščanje vetrne energije primerno celotno področje Primorske ter del Gorenjske in Notranjske, izključene pa niso tudi lokacije v drugih delih Slovenije. Na seji naj bi se tako člani odbora seznanili z možnostmi izkoriščanja vetrne energije v Sloveniji in z že opravljenimi postopki za realizacijo projekta vetrne elektrarne na Volovji rebri nad Ilirsko Bistrico ter si predvideno lokacijo za to elektrarno tudi ogledali.

Župan Občine Ilirska Bistrica je po uvodni predstavitvi občine pojasnil, da občinski svet soglaša s projektom vetrne elektrarne na Volovji rebri. Tudi javnomnenjske raziskave v občini Ilirska Bistrica so pokazale, da 74 % ljudi podpira ta projekt. Podpirajo ga tudi vse krajevne skupnosti na tem območju. V postopku spreminjanja in dopolnjevanja prostorskih sestavin planskih aktov je občina pridobila vsa ustrezna soglasja pristojnih organov o usklajenosti z republiškim planom. Tudi na lokacijski načrt za vetrno elektrarno so bila pridobljena potrebna soglasja in je veljavno sprejet, zato se jim zdi nerazumljivo, da gradnja zaradi negativnega okoljevarstvenega soglasja ne bi bila mogoča. Realizacija projekta vetrne elektrarne predstavlja za občino razvojno možnost, možnost gospodarske udeležbe pri izgradnji, povečanje zaposlovanja in druge prednosti na področju infrastrukture in gospodarstva. Pri tem je župan opozoril, da je z uredbo vlade o posebnih varstvenih območjih - območja Natura 2000 - za varstvena območja opredeljeno 51 % ozemlja občine Ilirska Bistrica, s tem da se ta območja nahajajo tudi znotraj obstoječih in predvidenih industrijskih in obrtnih con.

Predstavniki Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave so v predstavitvi mnenja zavoda, ki ga je dal v postopku za izdajo okoljevarstvenega soglasja, povedali, da je zavod odsvetoval postavitev vetrnih turbin na Volovji rebri, ker bi ta poseg preveč negativno vplival na tamkajšnje rastlinstvo in živalstvo. Zavod se sicer strinja, da je izkoriščanje vetrne energije lahko do okolja prijazna oblika pridobivanja električne energije, z vidika varstva narave pa le, če so vetrne turbine nameščene na primernih lokacijah in v prilagojenem obsegu. Gradnja na Volovji rebri odsvetujejo zaradi ohranjanja obsežnih sklenjenih suhih kraških travnišč, za katere je značilna prisotnost habitatnih tipov, ki se v Sloveniji prednostno ohranjajo, in zaradi velike pestrosti rastlinskih vrst. Menijo, da bodo vplivi gradnje in delovanja vetrne elektrarne bistveno okrnili ali celo uničili predstavljene lastnosti tega območja, zaradi katerih ima narodni in mednarodni pomen za ohranjanje biotske raznovrstnosti in bi ga zato morala naša država varovati.

Predstavniki Elektra Primorske je navzoče seznanil z rabo vetrne energije v Evropi in v svetu. Predstavil je predvideni projekt vetrne elektrarne na Volovji rebri ter potek pridobivanja dokumentacije in postopkov za njegovo realizacijo. Ob zaključku je predstavil tudi njihova pričakovanja in plane za naprej; to so: aktivnejša podpora države pri pridobivanju dovoljenja za gradnjo, pridobitev okoljevarstvenega soglasja do konca leta 2005, pridobitev gradbenega dovoljenja v začetku leta 2006, spodbujanje izrabe obnovljivih virov energije tudi v prihodnosti ter prizadevanje za izgradnjo še drugih vetrnih elektrarn.

Člani odbora so v razpravi podprli realizacijo projekta vetrne elektrarne na Volovji rebri, saj nas sprejeti akti obvezujejo povečati delež rabe obnovljivih virov energije. Seveda se pri takih posegih soočamo z različnimi interesi v okolju, tudi nasprotujočimi, vendar pa je potrebno pri vrednotenju teh interesov pretehtati tudi splošno korist, ki jo izraba obnovljivih virov prinaša, ter upoštevati, kaj določen poseg doprinese k razvoju nekega območja. Vsem predelom v Sloveniji je potrebno omogočiti kolikor toliko enakomeren razvoj in je za to potrebno poiskati vse možnosti v okviru danih predpisov in usmeritev razvoja Slovenije.

Izraženo je bilo mnenje, da je vloga lokalnih skupnosti pri umeščanju tovrstnih posegov v prostor podcenjena. V konkretnem primeru, pri umeščanju vetrnih turbin na Volji rebri, gre za zaviranje gospodarske spodbude ter za omejevanje ljudem, da poskrbijo za svoje bivanje v tem prostoru. Potrebno je določiti ustrezno odškodnino za omejitve, ki jih v prostoru povzročijo določeni posegi, kot je tudi gradnja vetrnih elektrarn. Vprašati bi se bilo potrebno tudi, kakšno škodo utrpijo lokalne skupnosti in investitorji zaradi dolgotrajnih postopkov. Nikjer ni opredeljeno, kdo nosi stroške zahtevanih presoj in postopkov ter kdo te postopke vodi.

Predstavniki Krajevne skupnosti Knežak je menil, da so krajevne skupnosti s to problematiko zelo dobro seznanjene, saj je bil projekt vetrne elektrarne predstavljen že v fazi razgrnitve idejnega projekta. Poleg tega so pripravili kar nekaj predavanj o okolju, na katerih so sodelovali okoljevarstveniki. Že večkrat so dokazali, da znajo ohranjati naravo, pozablja pa se, da je bilo območje, kjer naj bi stale vetrne turbine, že do sedaj precej degradirano. Smatrajo, da se da sonaravno živeti tudi z vetrnimi elektrarnami. Menijo, da bi se morali okoljevarstveniki zavedati, da je vsak predpisan poskus varovanja narave obsojen na neuspeh, če pri sprejemanju odločitev in pri uresničevanju projekta ne sodeluje tudi lokalno prebivalstvo.

V razpravi so sodelovali tudi predstavniki nevladnih organizacij, ki sicer ne nasprotujejo vetrnim elektrarnam na splošno, vendar le-te ne morejo biti zgrajene kjerkoli in za vsako ceno. Nasprotujejo gradnji vetrnih elektrarn na najbolj občutljivih območjih za varstvo narave. Območje Snežniškega regijskega parka pa je dejansko med najdragocenejšimi območji ohranjanja narave na Primorskem. Zato naj se poišče druge lokacije na Primorskem ali v Sloveniji, kjer je vetrni potencial za elektrarne zadosten, ki pa so z naravovarstvenega vidika manj problematične.

V razmislek je bil dan alternativni predlog o Volovji rebri. Lepota pokrajine je ekonomska kategorija, ki prinaša delovna mesta in denar. To je tudi poglavito orodje, da se take predele in pokrajine sploh lahko zavaruje. Dejstvo je namreč, da so najbolj ohranjeni tisti predeli, ki so ekonomsko slabo razviti in jim je torej potrebno poiskati nov ekonomski obstoj. Zato je bilo postavljeno vprašanje, zakaj za občino Ilirska Bistrica s finančnimi sredstvi, s katerimi je bila narejena študija za vetrno elektrarno, ni bila narejena študija ekonomskega razvoja, ki bi temeljil na lepoti ohranjanja pokrajine.

Predstavniki Zveze ekoloških gibanj Slovenije je povedal, da zveza v svojem programu odločno podpira alternativne vire energije, med njimi tudi vetrno. Strinjajo se z vsemi predhodnimi razpravljavci, da je zelo pomembno poiskati primerne lokacije za vetrne elektrarne. Lokacija na Volovji rebri se jim zdi zadovoljiva, s tem da je še vrsto stvari, na katera je potrebno strokovno odgovoriti. Pomembno je, da gradnja poteka s čim manjšimi posegi v naravo. Z realizacijo projekta te vetrne elektrarne se bo potem pokazalo, kakšno mesto bodo imele vetrne elektrarne v Sloveniji. Poudaril je, da je v Sloveniji potrebno dati prednost alternativnim virom energije pred jedrsko energijo.

Odbor Državnega zbora Republike Slovenije za okolje in prostor je na podlagi razprave sprejel naslednje

S K L E P E :

1.

Odbor za okolje in prostor ugotavlja, da Republika Slovenija spodbuja proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, med katerimi zavzema vetrna energije pomembno mesto, vendar pa zaenkrat ni zanesljivega odgovora, kje na območju Slovenije je glede na potencial vetra - ob upoštevanju meril o gospodarnosti, energetske učinkovitosti, prostorski racionalnosti in okoljski sprejemljivosti - smiselno izrabljati vetrno energijo, čeprav je v resoluciji o nacionalnem energetskem programu ocenjeno, da je za to primerno celotno območje Primorske ter del Gorenjske in Notranjske, izključene pa niso tudi lokacije v drugih delih Slovenije. Zato je potrebno čim prej zaključiti študijo "Vetrne razmere v Sloveniji", ki bo pokazala, na katerih območjih v Sloveniji so dane možnosti za izkoriščanje vetrne energije.

2.

Odbor za okolje in prostor ocenjuje, da je potrebno za doseganje postavljenih ciljev energetske politike v Sloveniji, med katerimi je tudi uvajanje ukrepov za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije za proizvodnjo električne energije, okrepiti mehanizme in sistem podpor.

3.

V vseh fazah postopkov načrtovanja in izgradnje tako vetrnih elektrarn kot drugih elektrarn za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije je potrebno omogočiti večji vpliv lokalnih skupnosti in javnosti, zato, glede na dosedanje sodelovanje Občine Ilirska Bistrica in lokalnega prebivalstva, Odbor za okolje in prostor podpira realizacijo projekta vetrne elektrarne na Volovji rebri. Realizacija projekta vetrne elektrarne na Volovji rebri je za Občino Ilirska Bistrica izjemnega pomena, saj ponuja občini možnost gospodarske udeležbe pri izgradnji, predstavlja razvojno možnost za občino, omogočala bo izpeljati razvojno investicijski cikel ter povečala zaposlovanje na tem območju; prinaša pa tudi druge prednosti na področju infrastrukture in gospodarstva.

Slavica Andoljšek Rudolf Petan
sekretarka odbora p r e d s e d n i k

POSLANO:

- Ministrstvu za okolje in prostor
- Agenciji RS za okolje
- Ministrstvu za gospodarstvo
- Zavodu RS za varstvo narave
- Elektro Primorska, d. d.
- Občini Ilirska Bistrica

V VEDNOST:

- generalnemu sekretarju Državnega zbora RS
- namestniku generalnega sekretarja Državnega zbora RS
- vodjem poslanskih skupin
- službi za odnose z javnostmi